

Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Raszyn na lata 2026 – 2028

Spis treści

Rozdział I Otoczenie prawne.....	3
1.1. Podstawa prawna Programu.....	3
Rozdział II Wspieranie rodziny.....	5
2.1. Rodzina jako podstawowa grupa społeczna.....	5
2.2. Formy wspierania rodziny oraz zasoby systemu pieczy zastępczej.....	7
Rozdział III Diagnoza danych zastanych w Gminie Raszyn.....	12
Rozdział IV Analiza SWOT.....	16
Rozdział V Adresaci Programu.....	18
Rozdział VI Realizatorzy Programu.....	18
Rozdział VII Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Raszyn na lata 2026-2028.....	19
Rozdział VIII Realizacja i finansowanie Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Raszyn na lata 2026–2028.....	25
Rozdział IX Monitoring i ewaluacja Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Raszyn na lata 2026–2028.....	26

Rozdział I

Otoczenie prawne

1.1. Podstawa prawna Programu

Niniejszy Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Raszyn na lata 2026–2028 przygotowano na podstawie art. 176 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz.U. 2025 poz. 49) w myśl którego do zadań własnych gminy należy opracowanie i realizacja 3-letnich programów wspierania rodziny.

Ponadto zgodnie z art. 179 ust. 1 podanej ustawy, w terminie do dnia 31 marca każdego roku wójt składa radzie gminy roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawia potrzeby związane z realizacją zadań. Natomiast zgodnie z normą wyrażoną w ust. 2 art. 179 rada miasta, biorąc pod uwagę potrzeby, o których mowa w ust. 1, uchwała gminne programy wspierania rodziny.

Program będzie realizowany w oparciu o następujące akty prawne:

- Konstytucję Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. z 1997 r. Nr 78 poz. 483 ze zm.),
- Ustawę z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (t.j. Dz.U. z 2025 r. poz. 636),
- Ustawę z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. z 2025 r. poz. 1214),
- Ustawę z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. 2023 r. poz. 2151 z późn.zm.),
- Ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz.U. 2023 r. poz. 1939 z późn.zm.),
- Ustawę z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (t.j. Dz.U. 2025 r. poz. 881),
- Ustawę z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (t.j. Dz.U. 2023 r. poz. 2809 z późn.zm.),
- Ustawę z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (t.j. Dz.U. z 2025 r. poz. 383),
- Ustawę z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego (t.j. Dz.U. z 2025 r. poz. 46 z późn.zm.),
- Ustawę z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (t.j. Dz.U. 2025 r. 46)
- Ustawę z dnia 17 listopada 1964 Kodeks postępowania cywilnego (t.j. Dz.U. 2024 r. poz. 1568 z późn.zm.),
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 6 września 2023 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz.U. 2023 r. poz. 1870),

- Ustawę z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „*Za życiem*” (Dz.U. 2024 r. poz. 1829).

Rozdział II

Wspieranie rodziny

2.1. Rodzina jako podstawowa grupa społeczna

Rodzina to nic innego, jak grupa osób, która jest ze sobą powiązana, najczęściej poprzez pokrewieństwo, ale również i powinowactwo czy wspólne zamieszkanie. Jest to pojęcie często badane przez psychologów, pedagogów, socjologów czy pracowników socjalnych itp. Rodzina to „najważniejsza, podstawowa grupa społeczna, na której opiera się całe społeczeństwo”¹. Można zauważyć zmiany, które pojawiają się w ostatnich latach jak np. więcej kobiet podejmuje pracę, zanika autorytet starszych osób, zmienia się spojrzenie na rolę w rodzinie itp.

Jak zauważa B. Krzesińska - Zach „rodzina jest przede wszystkim środowiskiem wychowawczym, które tworzą zarówno oddziaływania zamierzone, jak też samorzutne, o charakterze pozytywnym, prowadzące do rozwoju dziecka. Dziecko uczestniczące w naturalnych sytuacjach życia rodzinnego, w bezpośrednich interakcjach między członkami rodziny przyswaja elementarną wiedzę o świecie, wartościach, normach moralno-społecznych, kulturze domu rodzinnego, poznaje sposoby zaspokajania wielu potrzeb, rozwijania własnych zainteresowań”².

Można wyodrębnić 3 podstawowe funkcje rodziny:

- prokreacyjną,
- wychowawczą,
- gospodarczą.³

Z. Tyszka wymienia następujące funkcje rodziny:

1. Funkcje biopsychiczne:

- a) prokreacyjna,
- b) seksualna;

2. Funkcje ekonomiczne:

- a) materialno-ekonomiczna,
- b) funkcja opiekuńczo-zabezpieczająca;

¹ Z. Tyszka, Rodzina w świecie współczesnym – jej znaczenie dla jednostki i społeczeństwa, [w:] Pedagogika Społeczna, pod red. T. Pilch, I. Leparczyk, wyd. Żak, Warszawa 1995, s. 137.

² Dziecko potrzebujące pomocy. Możliwości, kierunki, formy wsparcia w środowisku lokalnym, J. Izdebska (red.), Suwałki – Warszawa, 2003, s. 7., [w:] Pedagogika rodziny, B. Krzesińska – Zach, Trans Humana Wydawnictwo Uniwersyteckie, Białystok 2007, . 14.

³ S. Kowalski, *Socjologia wychowania w zarysie*, PWN, s. 116.

3. Funkcje społeczno-wyznaczające:

- a) funkcja stratyfikacyjna,
- b) funkcja legalizacyjno-kontrolna;

4. Funkcje socjopsychologiczne:

- a) socjalizacyjno-wychowawcza,
- b) funkcja kulturalna,
- c) funkcja religijna (dotyczy rodzin ludzi wierzących),
- d) funkcja rekreacyjno-towarzyska,
- e) funkcja emocjonalno-ekspresyjna⁴.

Rodzina ma ogromny wpływ na rozwój dziecka, gdyż jest ono w stanie przyswajać wzorce i wartości, które są modelowane przez rodziców. W danym środowisku rodzinnym tworzony jest styl życia swoich członków, a w tym można wyróżnić sposoby zachowania, reagowanie na problemy, spędzanie wolnego czasu itp. W rodzinie już młody człowiek uczy się określonego traktowania siebie a także innych, nabywa określone wartości i normy, a następnie je realizuje. Zapewnienie dziecku powyższych funkcji w rodzinie jest trudne. Wiąże się to z zadaniem określenia hierarchii wartości, dzięki którym młodzi ludzie będą mogli analizować informacje a także odnajdować się w określonych sytuacjach.

Rodzina dysfunkcyjna to taka rodzina, która nie spełnia prawidłowo swoich funkcji. Często członkowie takich rodzin nie potrafią wyrażać swoich emocji, uczuć. Dzieci uczą się negatywnych postaw od swoich rodziców. Na powstanie dysfunkcyjności w rodzinie wpływa wiele czynników. Jednym z takich czynników jest bezrobocie, występuje ono wtedy, gdy już jedno z rodziców nie pracuje. Efektem tego może być niezapewnienie funkcji ekonomicznej rodziny. Zbyt długie trwanie w bezrobociu może pociągać za sobą kolejne problemy, jak np. wyprzedawanie rzeczy z domu, aby zdobyć pieniądze na potrzebne rzeczy. Często może to też wiązać się z większymi kłótniami w rodzinie, czy też brakiem wzajemnego wsparcia. Kolejnym czynnikiem jest ubóstwo i bieda – są one bardzo poważnym zagrożeniem dla funkcjonowania rodziny. Trudna sytuacja materialna nie pozwoli rodzinie na prawidłowe wychowanie dziecka czy dzieci. Brak środków finansowych może wiązać się z brakiem zakupów podręczników szkolnych czy też odpowiedniego ubrania. „Odrzucenie i stygmatyzacja ubogich uczniów sprawiają, że są oni przekonani o swojej niskiej wartości, boją się podejmować wyzwania, nie mogą liczyć na akceptację, poparcie i pomoc kolegów. Często są też szykanowani

⁴ Z. Tyszka, Rodzina (w:) Encyklopedia pedagogiczna, W. Pomykało (red.), Warszawa 1993, s. 698.

i wyśmiewani z powodu swojego wyglądu, niemodnych ubrań i korzystania z pomocy opieki socjalnej.”⁵ Kolejnym przykładem zaburzeń jest problem uzależnień. Gdy jeden z rodziców nadużywa alkoholu lub innych używek, zostają zachwiane role w danej rodzinie. Często dzieci przejmują obowiązki swoich rodziców. Takie rodziny ukrywają, że akurat u nich występuje problem uzależnień. Dziecko w rodzinie z problemem alkoholowym czuje się zagubione. Jak pisze K. Dymek – Balcerek „emocjonalna atmosfera rodziny alkoholowej jest przepełniona wstydem, żalem, złością, lękiem, poczuciem krzywdy i winy, urazy, agresji i wydaje się, że nikt nie jest w porządku.”⁶ Przemoc jest kolejną przyczyną występowania zaburzeń w rodzinie. Można wyróżnić przemoc fizyczną wyrażaną poprzez np. bicie, kopanie, duszenie. Przemoc psychiczna polega na utrzymywaniu kontroli stosującego nad doznającym. Są to osoby, które chcą mieć władzę nad słabszymi. Przemoc seksualna pojawia się wtedy, gdy sprawca ingeruje w ciało drugiej osoby bez jej zgody. Wymuszenie stosunku jest przestępstwem.⁷ Kolejnym problemem jest zaniedbywanie dzieci przez rodziców. Zaniedbywanie jest to „niezaspokajanie potrzeb dziecka niezbędnych dla jego prawidłowego rozwoju – potrzeb związanych z odżywianiem, ubiorem, schronieniem, higieną, opieką medyczną, kształceniem, jak też z psychiczną sferą dziecka”⁸.

2.2. Formy wspierania rodziny oraz zasoby systemu pieczy zastępczej

Asystent rodziny to osoba, która prowadzi pracę z rodziną w miejscu jej zamieszkania lub w miejscu wskazanym przez rodzinę. Jeden asystent otacza opieką w tym samym czasie nie więcej niż 15 rodzin, a jego praca nie może być łączona z wykonywaniem obowiązków pracownika socjalnego na terenie miasta, w której ta praca jest prowadzona.

Zakres zadań asystenta rodziny obejmuje cztery obszary:

- bezpośrednią pracę z rodzicami,
- bezpośrednią pracę z dziećmi,
- działania pośrednie realizowane na rzecz dziecka i rodziny,
- organizację własnego warsztatu pracy⁹¹⁰.

⁵ B. Krzezińska – Żach „Pedagogika rodziny przewodnik do ćwiczeń, Wyd. Trans Humana, Białystok 2007, s. 54.

⁶ K. Dymek – Balcerek (red.), Patologie zachowań społecznych. Rzeczywistość przełomu XX i XXI, Wyd. Politechnika Radomska, Radom 2000, s. 103.

⁷ K. Dymek – Balcerek (red.), Patologie zachowań społecznych. Rzeczywistość przełomu XX i XXI, Wyd. Politechnika Radomska, Radom 2000, s. 147 – 152.

⁸ M. Szymańczak, Pojęcie „krzywdzenie dzieci”, [w:] Dziecko krzywdzone, E. Czyż, J. Szymańczak (red.), Warszawa 1995, s. 14.

⁹ Za: J. A. Malinowski, Role, funkcje i zdani asystenta rodzinnego, w: A. Żukiewicz (red.) Asystent rodzinny.

Nowy zawód i nowa usługa w systemie wspierania rodzin. Od opieki do wsparcia, Wyd. Impuls, Kraków 2011, s. 10.

¹⁰

Zadania asystenta rodziny określa art. 15 ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej:¹¹

1. opracowanie i realizacja planu pracy z rodziną we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikiem socjalnym;
2. opracowanie, we współpracy z członkami rodziny i koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej, planu pracy z rodziną, który jest skoordynowany z planem pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej;
3. udzielanie pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego;
4. udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów socjalnych;
5. udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów psychologicznych;
6. udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów wychowawczych z dziećmi;
7. wspieranie aktywności społecznej rodzin;
8. motywowanie członków rodzin do podnoszenia kwalifikacji zawodowych;
9. udzielanie pomocy w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymywaniu pracy zarobkowej;
10. motywowanie do udziału w zajęciach grupowych dla rodziców, mających na celu kształtowanie prawidłowych wzorców rodzicielskich i umiejętności psychospołecznych;
11. udzielanie wsparcia dzieciom, w szczególności poprzez udział w zajęciach psychoedukacyjnych;
12. podejmowanie działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodzin;
13. prowadzenie indywidualnych konsultacji wychowawczych dla rodziców i dzieci;
14. prowadzenie dokumentacji dotyczącej pracy z rodziną;
15. dokonywanie okresowej oceny sytuacji rodziny, nie rzadziej niż co pół roku;
16. monitorowanie funkcjonowania rodziny po zakończeniu pracy z rodziną;
17. sporządzanie, na wniosek sądu, opinii o rodzinie i jej członkach;

¹¹ art. 15 ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz.U. 2025 poz. 49)

18. współpraca z jednostkami administracji rządowej i samorządowej, właściwymi organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami i osobami specjalizującymi się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny;

19. współpraca z zespołem interdyscyplinarnym lub Grupą Diagnostyczno-Pomocową lub innymi podmiotami, których pomoc przy wykonywaniu zadań uzna za niezbędną.

Rodzina zastępcza jest to rodzinna forma pieczy zastępczej zapewniająca dziecku opiekę oraz wychowanie w warunkach, które są maksymalnie zbliżone do warunków rodzinnych.

Może być ona:

- **spokrewniona** jest tworzona przez małżonków lub osoby, które są wstępnymi lub rodzeństwem dziecka (pradziadkowie, dziadkowie, siostra, brat);
- **niezawodowa** rodzina tworzona jest przez małżonków lub osoby niebędące wstępnymi lub rodzeństwem dziecka (krewni i powinowaci, niespokrewnieni);
- **zawodowa** rodzina tworzona jest przez małżonków lub osoby niebędące wstępnymi lub rodzeństwem dziecka. Otrzymuje wynagrodzenie za sprawowaną opiekę. W rodzinie może przebywać do 3 dzieci;
- **zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego** jest to forma rodzinnej pieczy zastępczej o charakterze interwencyjnym. Jednocześnie może w rodzinie przebywać maksymalnie 6 dzieci. Czas przebywania wynosi 4 miesiące, jednakże w szczególnych przypadkach czas może zostać wydłużony do 8 miesięcy;
- **zawodowa specjalistyczna** jest to forma rodzinnej pieczy zastępczej, w której umieszczone są dzieci na podstawie ustawy o postępowaniu nieletnich, którzy wymagają szczególnej opieki ze względu na niepełnosprawność lub sytuację życiową (np. małoletnie matki z dziećmi).

Rodzinny dom dziecka jest to forma rodzinnej pieczy zastępczej, w której może przebywać jednocześnie nie więcej niż 8 dzieci. Jest tworzony przez małżonków bądź osoby, które nie pozostają w związku małżeńskim. Celem rodzinnego domu dziecka jest sprawowanie pieczy zastępczej.

Rodzina wspierająca jest rodziną, która pomaga rodzinie przeżywającej trudności w opiece i wychowaniu dziecka, a także przy prowadzeniu gospodarstwa domowego, kształtowaniu oraz wypełnianiu podstawowych ról społecznych. Rodzina wspierająca współpracuje z asystentem rodziny.

Rodzina pomocowa jest rodziną przejmującą opiekę nad dzieckiem, które jest umieszczone w pieczy zastępczej w przypadku: czasowego niesprawowania opieki nad nim przez rodzinę zastępczą bądź prowadzącego rodzinny dom dziecka.

Organizator rodzinnej pieczy zastępczej – jednostka organizacyjna lub wyznaczony podmiot realizujący szereg działań i zadań z zakresu rodzinnej pieczy zastępczej.

Pieczka zastępcza jest to czasowa (czasem długoterminowa) opieka oferowana dzieciom i młodzieży pozbawionym właściwej opieki rodzicielskiej. Objęcie dzieci pieczą zastępczą następuje na podstawie postanowienia sądu opiekuńczego. Sytuacje, które wymagają natychmiastowego działania w celu zabezpieczenia dziecka, decyzję o umieszczeniu dziecka mogą podjąć inne uprawnione służby bądź sami rodzice, jednakże zawsze ostateczną decyzję podejmuje sąd. Termin „piecza zastępcza” oznacza, iż nawet będąc pozbawionym opieki rodzicielskiej, dziecko nadal powinno mieć dom, który może być domem zastępczym, instytucjonalnym bądź rodzinnym i ma na celu zapewnienie dziecku stabilizacji, bezpieczeństwa i wsparcia. W Polsce standardy pieczy zastępczej określa ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej i wydane na jej podstawie akty wykonawcze. Jak pisze A. Kwak, M. Rymśa „nowe podejście do opieki zastępczej nad dzieckiem zakłada prymat rodziny nad opieką zastępczą, prawo dziecka do wychowywania się w rodzinie naturalnej i obowiązek udzielanie przez pomoc społeczną wsparcia dla rodziny w wypełnianiu zadań w stosunku do dziecka. Przyjmuje się zasadę tymczasowości opieki zastępczej, przy czym „tymczasowość” odnosi się do charakteru pobytu dziecka poza rodziną – do momentu powrotu do rodziny naturalnej. Chodzi tym samym o reintegrację dziecka za rodziną, o zapobieżenie jego częstemu przechodzeniu z jednej placówki do drugiej. (...) Jednym z bardzo ważnych szczegółowych rozwiązań jest wymóg współpracy realizatorów różnych form opieki zastępczej z rodziną biologiczną wychowanka”¹². **Placówka opiekuńczo-wychowawcza** jest instytucjonalną formą pieczy zastępczej zapewniająca całodobową opiekę oraz wychowanie dzieciom częściowo lub całkowicie pozbawionym opieki rodzicielskiej. Wyróżnia się placówki: socjalizacyjne, interwencyjne, specjalistyczno-terapeutyczne.

Placówka opiekuńczo-wychowawcza typu rodzinnego jest to instytucjonalna forma pieczy zastępczej, która zapewnia całodobową opiekę i wychowanie. Może w niej przebywać

¹² Anna Kwak, Marek Rymśa, System opieki zastępczej w Polsce – ocena funkcjonowania na przykładzie procesu usamodzielniania wychowanków, Analizy i opinie, Nr 68 (12/2006) Instytut Spraw Publicznych, s. 3.

łącznie nie więcej niż 8 dzieci oraz osób, które osiągnęły pełnoletność, przebywając w pieczy zastępczej.

Placówka wsparcia dziennego jest to placówka, której ma na celu wzmocnienie funkcji opiekuńczych rodziny. Może być prowadzona w formie:

- **opiekuńczej** – zapewnia ona dziecku opiekę i wychowanie; pomoc w nauce; zorganizowanie czasu wolnego; zabawę, czy także zajęcia sportowe;
- **specjalistycznej** – organizuje dziecku zajęcia kompensacyjne, socjoterapeutyczne, korekcyjne, terapeutyczne, logopedyczne;
- **pracy podwórkowej** – realizując działania animacyjne oraz socjoterapeutyczne¹³.

¹³ Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Rozdział III

Diagnoza danych zastanych w Gminie Raszyn

Na podstawie danych uzyskanych od gminy Raszyn dokonano diagnozy i analizy rodzin objętych pomocą społeczną w latach: 2022 – 2024, co przedstawiają poniższe tabele.

W latach 2022–2024 głównymi powodami przyznawania pomocy społecznej były długotrwała lub ciężka choroba oraz ubóstwo, które konsekwentnie dotyczyły największej liczby rodzin. W 2024 roku odnotowano wzrost liczby osób wymagających wsparcia z powodu choroby (101 rodzin), co wskazuje na rosnące potrzeby zdrowotne mieszkańców gminy. Utrzymuje się również wysoki odsetek rodzin z problemem niepełnosprawności, natomiast liczba osób korzystających z pomocy z powodu bezrobocia spadła. Zauważalny jest wzrost przypadków związanych z potrzebą ochrony macierzyństwa, co może świadczyć o większym wsparciu rodzin wychowujących małe dzieci. Jednocześnie liczba osób objętych pomocą z powodu alkoholizmu systematycznie maleje, co może być efektem działań profilaktycznych i wsparcia terapeutycznego w gminie.

Powody przyznawania pomocy społecznej – liczba rodzin/liczba osób	2022	2023	2024
Ubóstwo	68	60	61
Długotrwała lub ciężka choroba	92	93	101
Niepełnosprawność	58	57	60
Bezrobocie	27	33	22
Potrzeba ochrony macierzyństwa	8	17	20
Bezradność w sprawach opiekuńczo- wychowawczych	33	38	31
Alkoholizm	14	11	10

Źródło: GOPS Raszyn

W latach 2022–2024 liczba rodzin objętych pomocą społeczną systematycznie rosła, szczególnie w zakresie pracy socjalnej, która stanowiła główną formę wsparcia. W 2024 roku pomocą tą objęto 180 rodzin, co świadczy o zwiększonych potrzebach społecznych i aktywności służb socjalnych. Znacząco wzrosła także liczba rodzin korzystających z pomocy asystenta rodziny – z 5 w 2022 roku do 9 w 2024 roku, co wskazuje na rosnące zapotrzebowanie na wsparcie w zakresie opieki i wychowania. W analizowanym okresie nie

zawierano kontraktów socjalnych ani nie prowadzono interwencji kryzysowych, co może wynikać z braku takich potrzeb lub z wyboru innych form pomocy. Brak danych dotyczących poradnictwa specjalistycznego utrudnia ocenę tej formy wsparcia, jednak ogólny trend wskazuje na zwiększające się zaangażowanie w pomoc rodzinom w trudnej sytuacji życiowej.

Korzystający z pomocy i wsparcia	2022	2023	2024
	Liczba rodzin		
Kontrakt socjalny (liczba zawartych)	0	0	0
Liczba rodzin objęta pomocą asystenta rodziny	5	4	9
Poradnictwo specjalistyczne	-	-	-
Praca socjalna	158	174	180
Interwencja kryzysowa	0	0	0

Źródło: Sprawozdanie MRPiPS

W latach 2022–2024 liczba rodzin objętych pomocą społeczną stopniowo wzrastała – z 301 w 2022 roku do 330 w 2024 roku, co wskazuje na rosnące zapotrzebowanie na wsparcie ze strony instytucji pomocy społecznej. Najwięcej rodzin stanowiły te, którym przyznano świadczenia pieniężne lub rzeczowe, a równolegle zwiększała się liczba wywiadów środowiskowych, co potwierdza aktywność pracowników socjalnych w diagnozowaniu sytuacji rodzin. W strukturze odbiorców dominowały rodziny z dziećmi, których liczba wahała się od 44 do 53 rocznie, najczęściej wychowujące jedno lub dwoje dzieci. Zauważalna była również obecność rodzin niepełnych – ich liczba utrzymywała się na zbliżonym poziomie,

z niewielkim spadkiem w 2024 roku. Dane te wskazują, że pomoc społeczna w coraz większym stopniu kierowana jest do rodzin z dziećmi, szczególnie tych, które borykają się z problemami ekonomicznymi lub wychowawczymi.

Poniższa tabela przedstawia typy rodzin objętych pomocą społeczną na przestrzeni lat 2022-2024:

Typy rodzin objętych pomocą społeczną	2022	2023	2024
Rodziny, którym przyznano świadczenie	143	149	150
Rodziny, z którymi przeprowadzono wywiad środowiskowy	158	174	180

Razem	<i>301</i>	<i>323</i>	<i>330</i>
Rodziny z dziećmi ogółem	44	53	45
O liczbie dzieci:	15	13	10
1			
2	5	27	25
3	4	8	7
4	0	5	2
5	0	0	1
6	0	0	0
7 i więcej	0	0	0
Rodziny niepełne ogółem	22	23	20
O liczbie dzieci:	8	7	6
1			
2	13	11	12
3	1	5	2
4 i więcej	0	0	0

Źródło: Sprawozdanie MRPiPS

W latach 2022–2024 liczba rodzin korzystających z pomocy asystenta rodziny wzrosła niemal dwukrotnie – z 5 w 2022 roku do 9 w 2024 roku. W pierwszym roku wsparcie to było realizowane głównie na podstawie decyzji sądu, natomiast w kolejnych latach wszystkie rodziny zostały skierowane do współpracy z asystentem przez pracowników socjalnych. W 2023 roku nie odnotowano żadnych rodzin zobowiązanych przez sąd do podjęcia pracy z asystentem. W analizowanym okresie żadna z rodzin nie zakończyła współpracy z powodu osiągnięcia założonych celów, natomiast w 2022 roku dwie rodziny przerwały pracę z innych powodów. Dane te wskazują na rosnącą potrzebę wsparcia środowiskowego oraz coraz większe znaczenie pracy asystenta rodziny w systemie pomocy społecznej.

Rodziny korzystające z usług asystenta rodziny	2022	2023	2024
Liczba rodzin, które korzystały z usług asystenta	5	4	9
Liczba rodzin zobowiązanych przez Sąd do pracy z asystentem rodziny	3	0	0
Liczba rodzin wskazanych przez pracownika socjalnego do pracy z asystentem rodziny	2	4	9

Liczba rodzin z którymi asystent zakończył pracę:	0	0	0
osiągnięcie celów			
Zaprzestanie pracy przez rodzinę	2	0	1
brak efektów	2	0	0
inne np. przeprowadzka	0	0	0

Źródło: Sprawozdanie MRPiPS

Rozdział IV

Analiza SWOT

Analiza SWOT to narzędzie służące do oceny mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń dotyczących określonej grupy lub obszaru.

W niniejszym dokumencie przedstawiono analizę SWOT odnoszącą się do uczniów i ich środowiska społecznego, opracowaną w oparciu o dane pochodzące ze źródeł zastanych, takich jak raporty, statystyki, dokumenty strategiczne oraz sprawozdania instytucji. Celem analizy jest zidentyfikowanie kluczowych obszarów wymagających wsparcia oraz możliwości rozwoju, które mogą przyczynić się do poprawy jakości życia młodzieży i zwiększenia skuteczności działań profilaktycznych.

Mocne strony (Strengths):	Słabe strony (Weaknesses):
• Systematyczny wzrost liczby rodzin objętych pomocą wskazuje na skuteczne docieranie instytucji pomocy społecznej do potrzebujących. • Wysoki poziom zaangażowania pracowników socjalnych, potwierdzony rosnącą liczbą przeprowadzonych wywiadów środowiskowych. • Rozszerzanie działań asystenta rodziny, co sprzyja wczesnemu reagowaniu na problemy wychowawcze i opiekuńcze. • Zmniejszająca się liczba przypadków uzależnień, co może świadczyć o efektywności działań profilaktycznych i terapeutycznych. • Stabilna współpraca pomiędzy instytucjami samorządowymi a organizacjami społecznymi w zakresie udzielania wsparcia rodzinom.	• Brak kontraktów socjalnych i działań interwencji kryzysowej, co może ograniczać skuteczność pracy z rodzinami w kryzysie. • Brak danych dotyczących poradnictwa specjalistycznego utrudnia pełną ocenę skuteczności udzielanej pomocy. • Niewielka liczba rodzin osiągających cele pracy z asystentem rodziny, co może wskazywać na długotrwały charakter problemów społecznych. • Utrzymujący się wysoki poziom ubóstwa i niepełnosprawności jako głównych przyczyn korzystania z pomocy społecznej. • Ograniczone możliwości finansowe i kadrowe mogą utrudniać rozwój nowych form wsparcia środowiskowego.

Szanse (Opportunities):	Zagrożenia (Threats):
• Możliwość pozyskania dodatkowych środków z programów rządowych i unijnych na rozwój usług społecznych. • Wzrost świadomości społecznej w zakresie korzystania z pomocy instytucjonalnej i wsparcia terapeutycznego. • Rozwój lokalnych inicjatyw partnerskich między samorządem, szkołami i NGO w zakresie profilaktyki i integracji rodzin. • Wprowadzenie nowych programów wspierających rodziny z dziećmi oraz działania prozdrowotne i edukacyjne. • Rosnące znaczenie asystenta rodziny jako narzędzia skutecznej pracy środowiskowej i profilaktycznej.	• Pogarszająca się sytuacja zdrowotna mieszkańców, szczególnie wzrost liczby osób z chorobami przewlekłymi. • Ryzyko zwiększenia liczby rodzin zagrożonych ubóstwem z powodu wzrostu kosztów utrzymania. • Utrzymująca się bezradność w zakresie opieki i wychowania dzieci w części rodzin. • Możliwe przeciążenie systemu pomocy społecznej w związku z rosnącą liczbą potrzebujących. • Ograniczona motywacja niektórych rodzin do współpracy i podejmowania działań naprawczych.

Rozdział V

Adresaci Programu

Program adresowany jest do różnych grup rodzin zamieszkujących Gminę Raszyn, ze szczególnym uwzględnieniem tych, które zmagają się z trudnościami w prawidłowym funkcjonowaniu i wychowaniu dzieci. Obejmuje on w szczególności:

- Rodziny wychowujące dzieci, które napotykać trudności w realizacji funkcji opiekuńczo-wychowawczych wynikające z problemów emocjonalnych, społecznych lub organizacyjnych.
- Rodziny znajdujące się w trudnej sytuacji materialno-bytowej, mające trudności z zapewnieniem podstawowych warunków życia i rozwoju dla swoich członków.
- Rodziny zagrożone ubóstwem, w których brak stabilnych dochodów wpływa na obniżenie jakości życia, ograniczenie dostępu do edukacji i kultury oraz utrudnia prawidłowy rozwój dzieci.
- Rodziny doświadczające przemocy – fizycznej, psychicznej, seksualnej lub ekonomicznej – wymagające wsparcia w zakresie ochrony przed osobą stosującą przemoc oraz odbudowy bezpieczeństwa i relacji rodzinnych.
- Rodziny, wobec których ograniczono lub odebrano prawa rodzicielskie, a dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej, potrzebujące pomocy w procesie reintegracji, odbudowy więzi i przygotowania do ponownego sprawowania opieki nad dziećmi.

Rozdział VI

Realizatorzy Programu

Realizacją Programu Wspierania Rodziny zajmują się wykwalifikowani specjaliści – asystenci rodziny, pracownicy socjalni oraz inni eksperci zaangażowani w poprawę funkcjonowania rodzin i ochronę dobra dziecka. Działają oni w ścisłej współpracy z Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej, placówkami oświatowymi, służbą zdrowia, organizacjami pozarządowymi oraz innymi instytucjami wspierającymi. Ich praca obejmuje kompleksowe wsparcie rodzin w kryzysie poprzez działania wychowawcze, edukacyjne, terapeutyczne

i interwencyjne, dostosowane do indywidualnych potrzeb każdej rodziny. Specjaliści skupiają się na wzmacnianiu kompetencji rodzicielskich, poprawie komunikacji i relacji między członkami rodziny oraz rozwijaniu lokalnych sieci wsparcia społecznego. Prowadzone przez

nich działania służą nie tylko doraźnej pomocy, ale również długofalowemu wzmocnieniu rodzin i budowaniu bezpiecznego, sprzyjającego rozwojowi dzieci środowiska.

Rozdział VII

Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Raszyn na lata 2026 - 2028

Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Raszyn na lata 2026-2028 wyznacza zadania do realizacji, które przyczynią się do zmniejszenia skali problemów społecznych w Gminie Raszyn w obszarze wspierania rodziny.

Celem głównym wyznaczonym w Gminnym Programie Wspierania Rodziny na lata 2026–2028 w Gminie Raszyn jest *stworzenie spójnego, elastycznego i skutecznego systemu wsparcia rodzin, opartego na wczesnej interwencji, pracy środowiskowej oraz współpracy międzyinstytucjonalnej, który umożliwia rodzinom przezwyciężanie trudności opiekuńczo-wychowawczych, ekonomicznych i społecznych, wzmacnia ich samodzielność życiową oraz przeciwdziała zjawiskom wykluczenia i ubóstwa, przy jednoczesnym wykorzystaniu potencjału lokalnych zasobów i możliwości finansowania zewnętrznego.*

Osiągnięciu celu głównego ma służyć realizacja przedstawionych poniżej celów szczegółowych. Będzie to możliwe przy zaangażowaniu wszystkich instytucji działających na terenie miasta, podmiotów społecznych i gospodarczych oraz przedstawicieli społeczności lokalnej.

Cel 1: Zapewnienie rodzinom w Gminie Raszyn stabilnych warunków socjalno-bytowych oraz wsparcia w zaspokajaniu podstawowych potrzeb życiowych.

Lp.	Kierunki działań	Wskaźniki realizacji	Realizatorzy
1	Wspieranie rodzin poprzez udzielanie pomocy materialnej i rzeczowej, w tym zasiłków celowych i świadczeń rzeczowych, dla osób znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej i finansowej.	• liczba rodzin i dzieci objętych pomocą; • forma udzielanej pomocy.	GOPS Raszyn, organizacje pozarządowe, Urząd Gminy.
2	Realizowanie działań w zakresie dożywiania dzieci i dorosłych, w tym zapewnienie ciepłych	• liczba dzieci i dorosłych korzystających	GOPS Raszyn, placówki oświatowe,

	posiłków oraz zasiłków na zakup żywności.	z posiłków; • liczba wydanych zasiłków celowych na zakup żywności	świetlice środowiskowe.
3	Tworzenie i koordynowanie uczestnictwa rodzin w Programie Operacyjnym Pomoc Żywnościowa (FEAD) we współpracy z organizacjami pozarządowymi.	• liczba wydanych skierowań; • liczba rodzin i osób korzystających z FEAD.	GOPS Raszyn, NGO.
4	Wspieranie rodzin poprzez świadczenie pracy socjalnej, obejmującej diagnozę potrzeb, wsparcie psychologiczne i planowanie indywidualnych działań pomocowych.	• liczba pracowników socjalnych świadczących pracę; • liczba rodzin objętych pracą socjalną.	GOPS Raszyn, pracownicy socjalni, asystenci rodziny
5	Realizowanie zajęć edukacyjno-wychowawczych oraz organizowanie wypoczynku dla dzieci i młodzieży z rodzin dysfunkcyjnych, w tym wyjazdów kolonijnych i obozów profilaktycznych.	• liczba uczestników zajęć i wypoczynku; • liczba zrealizowanych wyjazdów kolonijnych.	GOPS Raszyn, szkoły, organizacje pozarządowe, instytucje prowadzące wypoczynek
6	Wspieranie pobytu dzieci w pieczy zastępczej poprzez współfinansowanie kosztów utrzymania oraz zapewnienie dodatkowego wsparcia wychowawczego.	• liczba dzieci w pieczy zastępczej współfinansowanych przez gminę; • wysokość środków przeznaczonych na współfinansowanie	GOPS Raszyn, PCPR, Urząd Gminy, instytucje pieczy zastępczej

Cel 2: Wzmocnienie kompetencji opiekuńczo-wychowawczych rodzin oraz zapewnienie kompleksowego wsparcia rodzinom z dziećmi w trudnej sytuacji życiowej.

Lp.	Kierunki działań	Wskaźniki realizacji	Realizatorzy
1	Wspieranie rodzin poprzez pracę asystentów rodziny, skierowaną do rodzin mających trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz rodzin wychowujących ciężko chore dzieci.	• liczba asystentów pracujących na rzecz rodzin; • liczba rodzin objętych asystenturą; • liczba dzieci wychowujących się w rodzinach objętych wsparciem.	GOPS Raszyn, asystenci rodziny, pracownicy socjalni, NGO
2	Realizowanie udziału przedstawicieli GOPS w spotkaniach zespołów ds. okresowej oceny sytuacji dziecka przebywającego w pieczy zastępczej.	• liczba spotkań; • liczba dzieci objętych oceną; • liczba rodzin współpracujących w ramach zespołu	GOPS Raszyn, PCPR, przedstawiciele sądu rodzinnego, placówki pieczy zastępczej
3	Monitorowanie sytuacji rodzin po zakończeniu współpracy z asystentem rodziny w celu oceny efektywności wsparcia i samodzielności rodziców w realizacji obowiązków wychowawczych.	• liczba rodzin objętych monitoringiem; • liczba rodzin samodzielnie realizujących obowiązki opiekuńczo-wychowawcze	GOPS Raszyn, asystenci rodziny, pracownicy socjalni
4	Tworzenie warunków do funkcjonowania rodzin wspierających poprzez zapewnienie środków finansowych i wsparcia organizacyjnego dla rodzin	• liczba rodzin wspierających; • liczba rodzin korzystających z wsparcia; • liczba działań	GOPS Raszyn, Urząd Gminy, NGO

	pełniących rolę wsparcia w systemie pomocy społecznej.	finansowanych	
5	Realizowanie dodatkowych projektów wspierających rodziny z trudnościami opiekuńczo-wychowawczymi, w tym programów edukacyjnych, psychologicznych i rekreacyjnych.	• liczba rodzin/osób korzystających z projektów; • liczba form wsparcia udzielonych w ramach projektów	GOPS Raszyn, organizacje pozarządowe, Urząd Gminy, placówki edukacyjne i wychowawcze

Cel 3: Zapobieganie pogłębianiu się dysfunkcji w rodzinach oraz zapewnienie kompleksowego wsparcia rodzinom zagrożonym kryzysem.

Lp.	Kierunki działań	Wskaźniki realizacji	Realizatorzy
1	Monitorowanie sytuacji rodzin zagrożonych kryzysem poprzez regularne wizyty środowiskowe i wywiady socjalne w celu wczesnej identyfikacji problemów.	• liczba monitorowanych rodzin; • liczba interwencji podejmowanych w ramach monitoringu	GOPS Raszyn, pracownicy socjalni, asystenci rodziny, NGO
2	Zapewnienie dostępności do bezpłatnych konsultacji oraz poradnictwa specjalistycznego dla mieszkańców Gminy, w tym psychologicznego, pedagogicznego i prawnego.	• liczba osób korzystających ze wsparcia; • liczba udzielonych porad; • liczba zrealizowanych godzin konsultacji	GOPS Raszyn, poradnie psychologiczno-pedagogiczne, NGO, placówki oświatowe
3	Udzielanie pomocy rodzinom i osobom doznającym przemocy poprzez organizowanie wsparcia psychologicznego, interwencji prawnych oraz prowadzenie procedur Niebieskiej Karty.	• liczba spotkań Zespołu Interdyscyplinarnego; • liczba grup diagnostyczno-pomocowych; • liczba Niebieskich Kart uruchomionych i	GOPS Raszyn, Policja, sąd rodzinny, poradnie psychologiczno-pedagogiczne, NGO

		obsłużonych	
4	Zapewnienie wsparcia rodzinom i osobom borykającym się z problemem alkoholowym poprzez kierowanie wniosków do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz wniosków do sądu o przymusowe leczenie odwykowe.	• liczba wezwań skierowanych do GKRPA; • liczba wniosków do sądu o leczenie odwykowe; • liczba rodzin objętych wsparciem	GOPS Raszyn, GKRPA, sąd rodzinny, poradnie uzależnień, NGO
5	Realizowanie działań profilaktycznych i edukacyjnych w rodzinach zagrożonych dysfunkcją, obejmujących warsztaty kompetencji wychowawczych, poradnictwo i wsparcie psychospołeczne.	• liczba warsztatów; • liczba uczestniczących rodzin; • liczba godzin wsparcia edukacyjnego i psychologicznego	GOPS Raszyn, placówki oświatowe, NGO, asystenci rodziny, poradnie psychologiczno-pedagogiczne

Cel 4: Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej wspierającej dzieci, młodzież oraz rodziny w zakresie bezpiecznego i zdrowego funkcjonowania w środowisku lokalnym.

Lp.	Kierunki działań	Wskaźniki realizacji	Realizatorzy
1	Realizowanie programów profilaktycznych w szkołach, świetlicach obejmujących zagadnienia uzależnień, cyberprzemocy, przemocy rówieśniczej oraz innych zagrożeń społecznych.	• liczba programów profilaktycznych; • liczba uczestniczących dzieci, młodzieży i rodziców; • liczba godzin zajęć edukacyjnych	GOPS Raszyn, placówki oświatowe, świetlice środowiskowe, NGO, pedagodzy i psychologowie
2	Organizowanie warsztatów, kursów i szkoleń podnoszących kwalifikacje asystentów rodziny	• liczba szkoleń i warsztatów; • liczba	GOPS Raszyn, ośrodki szkoleniowe,

	oraz pracowników socjalnych w zakresie pracy z rodziną i dzieckiem, przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu oraz wczesnego wykrywania zagrożeń.	przeszkolonych pracowników; • liczba godzin szkoleniowych	poradnie psychologiczno-pedagogiczne, NGO
3	Wspieranie współpracy i wymiany doświadczeń asystentów rodziny poprzez organizowanie regularnych spotkań, superwizji grupowych i konsultacji zawodowych.	• liczba zatrudnionych asystentów rodziny; • liczba spotkań asystentów rodziny; • liczba uczestników; • liczba przeprowadzonych superwizji	GOPS Raszyn, asystenci rodziny, placówki oświatowe, poradnie psychologiczno-pedagogiczne
4	Tworzenie kampanii informacyjnych skierowanych do rodziców, dzieci i młodzieży, podnoszących świadomość w zakresie zagrożeń	• liczba kampanii; • liczba osób objętych kampaniami; • liczba materiałów informacyjnych dystrybuowanych	GOPS Raszyn, placówki oświatowe, media lokalne, NGO
5	Realizowanie działań edukacyjnych w środowisku lokalnym, takich jak prelekcje, spotkania tematyczne i warsztaty w świetlicach, bibliotekach czy podczas wydarzeń społecznych, promujących zdrowy styl życia i odpowiedzialne postawy.	• liczba działań edukacyjnych; • liczba uczestników.	GOPS Raszyn, placówki oświatowe, świetlice środowiskowe, biblioteki, NGO

Rozdział VIII

Realizacja i finansowanie Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Raszyn na lata 2026–2028

Realizacja Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Raszyn będzie przebiegać w sposób zintegrowany, kompleksowy i elastyczny, tak aby odpowiadać na rzeczywiste potrzeby lokalnej społeczności. Wdrażanie działań będzie oparte na współpracy wielu partnerów – instytucji publicznych, organizacji pozarządowych, placówek edukacyjnych oraz osób i środowisk zaangażowanych w poprawę jakości życia dzieci, młodzieży i rodzin.

Koordinację Programu powierzono Gminnemu Ośrodkowi Pomocy Społecznej w Raszynie, który będzie odpowiedzialny za spójność realizowanych zadań z celami strategicznymi, a także za skuteczne ich wdrażanie. Współpraca w ramach Programu obejmie jednostki samorządu terytorialnego wszystkich szczebli, instytucje oświatowe, służbę zdrowia, policję, sądy rodzinne, organizacje pozarządowe, wspólnoty religijne oraz lokalnych przedsiębiorców.

Działania będą prowadzone w sposób otwarty na zmieniające się potrzeby mieszkańców, z uwzględnieniem wniosków z monitoringu, ewaluacji oraz opinii społecznych. Szczególny nacisk zostanie położony na szybkie reagowanie na zjawiska kryzysowe, takie jak bezrobocie, przemoc domowa, uzależnienia czy problemy wychowawcze wśród dzieci i młodzieży.

Realizacja zadań będzie możliwa dzięki wykorzystaniu różnorodnych źródeł finansowania, co pozwoli zapewnić stabilność działań i ich elastyczne dostosowanie do zmieniających się potrzeb. Planowane źródła finansowania obejmują:

- środki budżetów samorządowych (gminnego, powiatowego, wojewódzkiego) – stanowiące podstawę finansowania lokalnych działań;
- środki z budżetu państwa, w tym dotacje i programy ministerialne;
- fundusze zewnętrzne, w tym:
 - fundusze strukturalne i programy Unii Europejskiej,
 - środki krajowych i regionalnych programów, takich jak Fundusz Przeciwdziałania Uzależnieniom czy Fundusz Sprawiedliwości,
 - dotacje z programów grantowych (np. Program Aktywizacji Społecznej, FIO – Fundusz Inicjatyw Obywatelskich);
- wkłady własne organizacji pozarządowych w postaci finansów i zasobów rzeczowych;
- darowizny i wsparcie sponsorów z kraju i zagranicy;

- ewentualne dochody własne realizatorów, np. opłaty za udział w zajęciach lub usługi doradcze.

Dzięki partnerskiej współpracy i odpowiedniemu zabezpieczeniu finansowemu, Program będzie mógł funkcjonować skutecznie i długofalowo, umożliwiając szybkie reagowanie na nowe wyzwania oraz odpowiadając na zmieniające się potrzeby rodzin i całej społeczności lokalnej.

Rozdział IX

Monitoring i ewaluacja Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Raszyn na lata 2026–2028

Aby Gminny Program Wspierania Rodziny realizował swoje założenia w sposób skuteczny i odpowiadający rzeczywistym potrzebom mieszkańców, niezbędne jest prowadzenie systematycznego monitoringu oraz bieżąca ocena stopnia osiągnięcia wyznaczonych celów. Procesy monitorowania i ewaluacji służą zapewnieniu efektywności, transparentności oraz ciągłego doskonalenia podejmowanych działań na rzecz rodzin z terenu Gminy Raszyn.

Regularna analiza realizowanych inicjatyw umożliwia ocenę ich skuteczności, adekwatności do lokalnych potrzeb oraz wpływu na poprawę funkcjonowania rodzin i społeczności. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Raszynie jako jednostka odpowiedzialna za koordynację Programu, będzie corocznie – do dnia 31 marca – przygotowywał sprawozdanie z jego realizacji, uwzględniając aktualne wyzwania, potrzeby mieszkańców oraz rekomendacje dotyczące kierunków dalszych działań.

1. Cele monitorowania i ewaluacji:

- Ocena skuteczności i adekwatności podejmowanych działań.
- Sprawdzenie zgodności uzyskanych rezultatów z celami Programu.
- Wskazanie obszarów wymagających korekty lub modyfikacji.
- Dostarczenie rzetelnych danych niezbędnych do planowania kolejnych etapów Programu.
- Umożliwienie aktywnego udziału partnerów społecznych, w tym pracowników instytucji, rodzin i organizacji pozarządowych, w doskonaleniu Programu.

2. Narzędzia i metody monitorowania:

- Okresowe sprawozdania jednostek realizujących zadania Programu.

- Badania ankietowe i wywiady z uczestnikami (rodzicami, dziećmi, pracownikami instytucji).
- Analiza danych statystycznych, np. liczby interwencji, uczestników zajęć, beneficjentów wsparcia.
- Ocena na podstawie wskaźników.

3. Rodzaje ewaluacji:

- **Ewaluacja bieżąca** – prowadzona w trakcie realizacji Programu, umożliwiającą szybkie wykrycie problemów i wprowadzenie zmian.
- **Ewaluacja okresowa** – roczna analiza działań oparta na danych ilościowych i jakościowych.
- **Ewaluacja końcowa** – przeprowadzana po zakończeniu cyklu Programu, służy podsumowaniu efektów oraz sformułowaniu wniosków i rekomendacji na przyszłość.

4. Odpowiedzialność za monitoring i ewaluację:

Za organizację i prowadzenie monitoringu oraz ewaluacji odpowiada Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Raszynie. Proces ten realizowany będzie we współpracy z partnerami Programu, w tym szkołami, placówkami ochrony zdrowia, organizacjami pozarządowymi oraz przedstawicielami społeczności lokalnej.

5. Wykorzystanie wyników ewaluacji:

- Wprowadzanie usprawnień i modyfikacji w prowadzonych działaniach.
- Planowanie nowych form wsparcia oraz rozszerzanie dotychczasowych inicjatyw.
- Formułowanie rekomendacji dla samorządu gminnego w zakresie polityki społecznej.